

مفهوم‌شناسی نفوذ

به اهتمام
عابد اکبری

با مقدمه

حسین دهقان

مشاور فرماندهی معظم کل قوا در حوزه صنایع دفاعی

مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات
بین‌المللی ابرار معاصر تهران

۱۳۹۹

پیشگفتار

مفهوم‌شناسی «نفوذ» چه در معنای مثبت آن یعنی ترجمه توانمندی یک کشور برای تأثیرگذاری بر دیگر بازیگران دولتی و ملت‌های جهان باشد و چه در معنای منفی آن و تلاش برای نفوذ در حوزه‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و علمی کشور از سوی دشمنان برای ایجاد تغییرات مدنظرشان در این حوزه‌ها باشد بایستی به لحاظ مفهومی روشن و تشریح شود.

مفهوم نفوذ در ادبیات مطالعات بین‌المللی و امنیتی و در گفتمان جمهوری اسلامی ایران معنایی گسترده و چند بُعدی دارد. نفوذ به معنای فروش تسلیحات نظام استکبار به کشورهای همسایه برای برهم زدن امنیت و نظم منطقه، نفوذ در مراکز حساس تصمیم‌گیری برای ایجاد تفرقه سیاسی و مدیریتی و در نتیجه ایجاد زلزل در عزم ملّی دولت و ملّت‌ها، نفوذ برای ایجاد بی‌اعتمادی میان ملّت‌ها و میان ملّت‌ها و دولت‌ها و نفوذ به معنای دستکاری در محاسبات تصمیم‌گیران و سیاستگذاران و صحبت از مذاکره برای وانمود کردن به اینکه آمریکا به دنبال توافقی برابر با ایران است.

با این توضیحات، ضرورت طرح و بحث درباره این تهدید فوری در قالب مفهوم‌شناسی نفوذ را می‌توان با اشاره به دو مسئله تشریح کرد.

نکته اول، تأکید مقام معظم رهبری بر جدی بودن خطرات نفوذ به عنوان یکی از تهدیدات همواره در کمین علیه جمهوری اسلامی ایران است. ایشان همواره بر جدی بودن دشمنان نظام و انقلاب برای ضربه زدن به منافع کشور از طریق انواع نفوذ تأکید داشته و در برهه‌های مختلف زمانی ابعاد مختلف آن را برای مسئولان و مردم تشریح کرده‌اند. «سلاح اصلی آمریکا هم در این منطقه که مادر جمهوری اسلامی مراقب این معانی هستیم، نفوذ

است - نفوذ در مراکز حساس و تصمیم‌گیر - ایجاد تفرقه است، ایجاد تزلزل در عزم ملی ملت‌ها است، ایجاد بی‌اعتمادی میان ملت‌ها، میان ملت‌ها و دولت‌ها، دستکاری در محاسبات تصمیم‌گیران و وانمود کردن اینکه حلال مشکلات این است که زیر پرچم آمریکا بروید و تسلیم آمریکا بشوید و حرف آمریکا را قبول بکنید، هر چه او گفت عمل کنید و گوش کنید.... این را در ذهنیت تصمیم‌گیران ملت‌های اسلامی و کشورهای اسلامی می‌خواهند وارد کنند».

نکته دوم، به ضرورت تشریح مسئله نفوذ برای آشنایی دقیق‌تر مسئولان کشور نسبت به ابعاد و ماهیت انواع نفوذ برمی‌گردد. هر چقدر مفهوم نفوذ و ابعاد و شیوه‌های آن به شکل روشن‌تری از سوی دانشگاهیان، اندیشکده‌ها و پژوهشگران متخصص این حوزه تشریح شود و آگاهی روزافزونی در این زمینه ایجاد شود، مسئولان و مدیران ارشد کشور با آگاهی ایجاد شده، به شکل بهتری نسبت به تهدیدات کوتاه مدت و فوری، میان مدت و بلندمدت انواع نفوذ برنامه‌ریزی کرده و به شکل موثرتری با آن مقابله خواهند کرد. در این شرایط بایستی بیشتر از هر زمان دیگری با انجام تحقیقات و مفهوم‌پردازی‌های مستمر و متمرکز بر مفهوم‌شناسی نفوذ و تشریح انواع آن، ذهن ملت و دولت را نسبت به ابعاد و خطرات آن حساس کرد. تاکید بر ملت در کنار دولتمردان، با توجه هدف قرار دادن عموم مردم و نخبگان از سوی دشمنان نظام به خصوص در حوزه‌های فرهنگی، علمی و اقتصادی در نظر گرفته شده است.

در شرایط فعلی که به نوعی پیچ تاریخی برای انقلاب اسلامی ایران محسوب می‌شود، باید بیش از هر زمان دیگری نسبت به مسئله نفوذ حساس بود، چرا که جبهه استکبار جهانی به رهبری آمریکا بعد از شکست در مواجهه مستقیم امنیتی، سیاسی و اقتصادی، با کلیدواژه مذاکره و تحریم به دنبال ایجاد راه نفوذ در کشور است. بنابراین بایستی با هوشیاری و دقت نظر از سوی دانشگاهیان و اندیشکده‌ها و همچنین تصمیم‌گیران و دولتمردان نظام اسلامی شکستی دیگر را بر دشمنان نظام و انقلاب تحمیل کرد. مقام معظم رهبری در این باره می‌فرمایند: «این منع از مذاکره که گفته می‌شود «مذاکره نکنیم،

مذاکره نکنیم»، یکی از موارد و ابزارهای همین جلوگیری و بستن راه ورود آمریکا است. برای آمریکایی‌ها البته خیلی سخت است. آمریکای متکبر مستکبر که منت می‌گذارد بر سر رؤسای کشورها و مسئولین کشورها که بنشینند با آنها حرف بزنند، سال‌ها است اصرار می‌کند که با سران جمهوری اسلامی مذاکره کند و جمهوری اسلامی امتناع می‌کند؛ این برای آمریکا خیلی سخت است. معنایش این است که در دنیا ملتی وجود دارد و حکومتی وجود دارد که قدرت غاصبانه‌ی آمریکا را و قدرت طاغوتی آمریکا را و دیکتاتوری بین‌المللی آمریکا را قبول نمی‌کند و زیر بار نمی‌رود. این منع از مذاکره، یک کار صرفاً احساساتی نیست، یک منطق محکمی پشتش هست؛ راه نفوذ دشمن را می‌بندد، اقتدار جمهوری اسلامی را و آتیه جمهوری اسلامی را به دنیا نشان می‌دهد و آتیه پوشالی طرف مقابل را در برابر چشم همه‌ی جهانیان می‌شکند.

بر هیچ‌کس پوشیده نیست که از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران و حتی قبل از آن در قالب مبارزات سیاسی منتهی به پیروزی انقلاب، نفوذ یکی از راهبردهای مهم دشمن برای ضربه به برنامه‌ها و آرمان‌های این انقلاب بزرگ و تأثیرگذار بر مناسبات بین‌المللی بوده است. انقلابی که نه تنها منطقه بلکه جهان را متوجه معیارهای جدیدی در امر حکمرانی و تشکیل نظام سیاسی کرد. انقلاب اسلامی ایران با ایجاد نوعی مردم‌سالاری دینی پیشرو و پر قدرت هم آسیب‌های نظام سرمایه‌داری را خنثی کرد و هم زمینه لازم را برای ارائه الگویی مطلوب از نظام سیاسی با اتکا به نیروی مقاومت فراهم کرد.

انقلاب اسلامی به عنوان پدیده نوظهور با انسجام فکری و فیزیکی نیروهای انقلاب و درایت روزافزون رهبری در هدایت دستگاه‌های مسئول در این حوزه توانست سبب بروز موفقیت‌های روزافزون شود. دشمن که از نفوذ فردی و فیزیکی نا امید شده بود تلاش داشت با اولویت‌دهی به نفوذ فرهنگی، برنامه‌های خود را پیش برد. دشمنان انقلاب با نگرانی از بازتاب‌های منطقه‌ای و بین‌المللی آن همواره تلاش کردن با اقدامات سیاسی مانند تحریم و فشارهای بین‌المللی، جنگ در قالب حمایت از یک دیکتاتوری ورشکسته و بعد از آن در قالب‌های علمی، اقتصادی، فرهنگی و آموزشی زمینه نفوذ و در نتیجه آن

انحراف انقلاب اسلامی ایران را ایجاد کنند. اقدامی که با ایمان مردم انقلابی بی‌نتیجه مانده و در ادامه نیز راه به جایی نخواهد برد.

در سال‌های اخیر این جبهه خصم تلاش کرده در قالب‌های مختلف راهبردها و سیاست‌های خود را علیه انقلاب و مردم ایران پیش ببرد: تلاش‌های دیپلماتیک مثلث آمریکا رژیم صهیونیستی و عربستان برای ائتلاف‌سازی علیه جمهوری اسلامی ایران با تمرکز بر تغییر رفتار ایران در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی؛ تلاش این مثلث برای استفاده از ظرفیت انتقادی داخلی علیه ایران جهت بی‌ثبات کردن ایران؛ تمرکز بر ارزیابی و امکان‌سنجی نفوذ برای ضربه محدود به زیرساخت‌ها و سرمایه‌های مؤثر سیاسی، اجتماعی، امنیتی و نظامی ایران؛ امکان‌سنجی این مثلث برای همراهی جامعه بین‌المللی با اعمال تحریم‌های ظالمانه و سنگین علیه جمهوری اسلامی ایران، تلاش برای همراهی جامعه بین‌المللی با جنگ احتمالی این مثلث علیه جمهوری اسلامی ایران؛ امکان‌سنجی دور کردن کشورهای همراه با ایران مانند چین، روسیه و اروپا (در موضوع برجام) با تحریک نظامی ایران در خلیج فارس یا منطقه خاور میانه برای تنها کردن ایران و فشارهای امنیتی، سیاسی و حتی نظامی علیه تهران؛ فشار و ضربه به توان عملیاتی ایران در کشورهای سوریه، یمن، عراق، افغانستان و لبنان؛ و امکان بهره‌گیری از گروه‌های تروریستی برای فراهم کردن زمینه ناامنی داخلی و تضعیف ایران.

از سویی دیگر، نفوذ و تهدیدات آن زمینه‌ساز بازنگری در سیاست‌گذاری امنیت ملی و در نتیجه ارتقای کیفیت حکمرانی را در اختیار تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیرندگان این حوزه قرار می‌دهد. به عبارتی دیگر، در ارتباط با رسیدن به مطلوبیت در امر حکمرانی شایسته، باید تهدیدات مسئله نفوذ را مدنظر قرار داد. امروز دشمنان اسلام، با راهبرد نفوذ به دنبال کاستن از کیفیت، کارایی و اثربخشی حکومت؛ کیفیت قوانین و حکومت قانون؛ و حتی تشدید فساد و کارشکنی بر سر مبارزه با آن هستند. راهبردی که امر حکمرانی مطلوب را تهدید و تضعیف می‌کند.